

Analiza asocjacji

Marzena Nowakowska

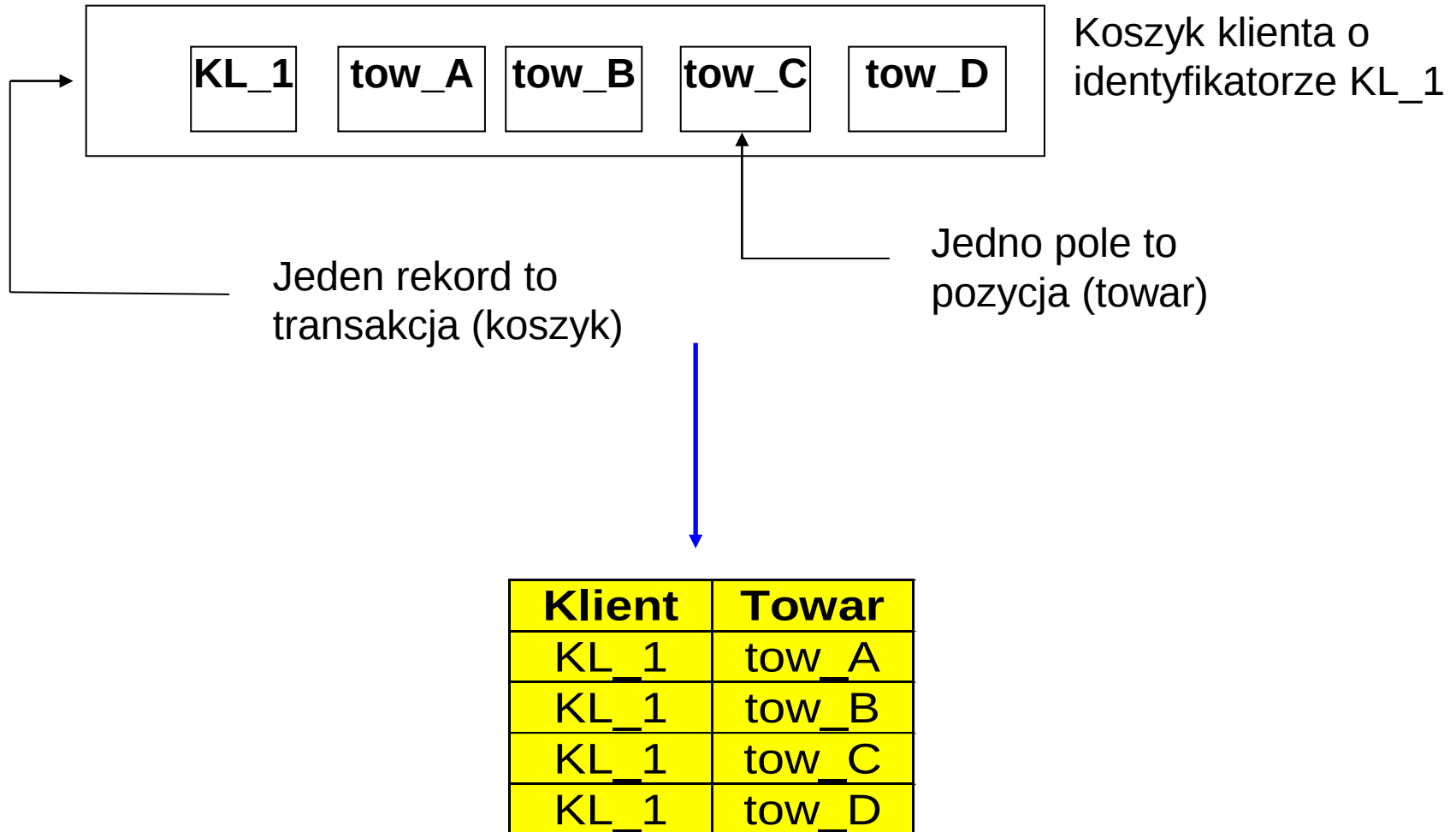
Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego
Politechnika Świętokrzyska

Zadania analizy asocjacji

Celem analizy asocjacji (związków) jest **wykrywanie współwystępowania pewnych wartości atrybutów w zbiorze danych**

Reguły asocjacyjne reprezentują wiedzę, że pewne wartości atrybutów zazwyczaj występują łącznie z pewnymi wartościami innych atrybutów

Struktura zbioru dla analizy asocjacji

Reguła asocjacyjna

Lista_wartości_warunkujących => Lista_wartości_warunkowanych

**Jeśli A jest częścią jakiegoś zdarzenia,
to B jest również jego częścią:**

$$A \Rightarrow B$$

Przykładowa reguła analizy koszykowej:

Klient kupuje towar A => Klient kupuje towar B

Jakość reguł asocjacyjnych

Wsparcie

Niech będzie dana reguła $A \Rightarrow B$

Wsparcie reguły (*support*) - prawdopodobieństwo wspólnego wystąpienia zdarzeń A i B - prawdopodobieństwo jednoczesnego zakupu przez klienta towarów A i B:

$$\text{Support}(A \Rightarrow B) = P(A \cap B)$$

Wskaźnik symetryczny: $\text{Support}(A \Rightarrow B) = \text{Support}(B \Rightarrow A)$

Częstość „koszyków”, w których występuje jednocześnie A i B.

Interpretacja: im większe wsparcie tym silniejsza reguła; reguły o bardzo niskim wsparciu są zwykle odrzucane, bo są zbyt rzadkie.

Jakość reguł asocjacyjnych

Wiarygodność

Niech będzie dana reguła $A \Rightarrow B$

Ufność reguły (*confidence*, pewność, wiarygodność) - prawdopodobieństwo warunkowe zajścia zdarzenia B pod warunkiem, że zaszło zdarzenia A - prawdopodobieństwo zakupu przez klienta towaru B, jeśli zakupił towar A: **Confidence** ($A \Rightarrow B$) = **$P(B/A)$**

Wskaźnik niesymetryczny:

$$\text{Confidence}(A \Rightarrow B) \neq \text{Confidence}(B \Rightarrow A)$$

Częstość „koszyków” z B pod warunkiem, że jest tam też A.

Interpretacja: im wyższa wiarygodność, tym bardziej silniejsza reguła.

Jakość reguł asocjacyjnych

Siła asocjacji

Niech będzie dana reguła $A \Rightarrow B$

Siła asocjacji reguły (*lift*) - iloraz wiarygodności (*confidence*) oraz oczekiwanego wsparcia (*expected support*) B, czyli prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia B. Wskaźnik siły asocjacji informuje ile razy częściej kupują towar B klienci, którzy kupili towar A w porównaniu z klientami wybranymi losowo:

$$\text{Lift}(A \Rightarrow B) = P(B/A) / P(B)$$

Wskaźnik symetryczny: $\text{Lift}(A \Rightarrow B) = \text{Lift}(B \Rightarrow A)$.

Interpretacja

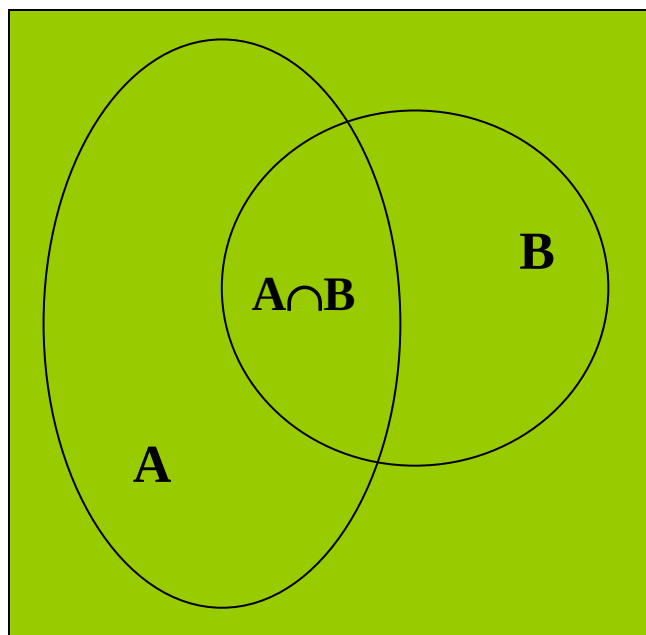
Lift = 1 – brak związku między A i B (niezależność)

Lift > 1 – pozytywna asocjacja (A sprzyja B)

Lift < 1 – negatywna asocjacja (A zniechęca B)

Ilustracja miar siły związków w analizie asocjacji

Niech będzie dana reguła $A \Rightarrow B$

n – całkowita liczba przypadków (transakcji)

n_A – liczba przypadków zawierających wartość A

n_B – liczba przypadków zawierających wartość B

$n_{A \cap B}$ – liczba przypadków zawierających jednocześnie wartości A i B

$$\text{Support} = P(A \cap B) \approx n_{A \cap B} / n$$

$$\text{Confidence} = P(B/A) \approx n_{A \cap B} / n_A$$

$$\text{Expected confidence} = P(B) \approx n_B / n$$

$$\begin{aligned} \text{Lift} &= P(B/A) / P(B) = P(A \cap B) / (P(A) \cdot P(B)) \\ &\approx n_{A \cap B} \cdot n / (n_A \cdot n_B) \end{aligned}$$

Obliczanie reguł asocjacyjnych

	Towar B	Towar D	Razem
Towar A	5000	1000	6000
Towar C	3500	500	4000
Razem	8500	1500	10000

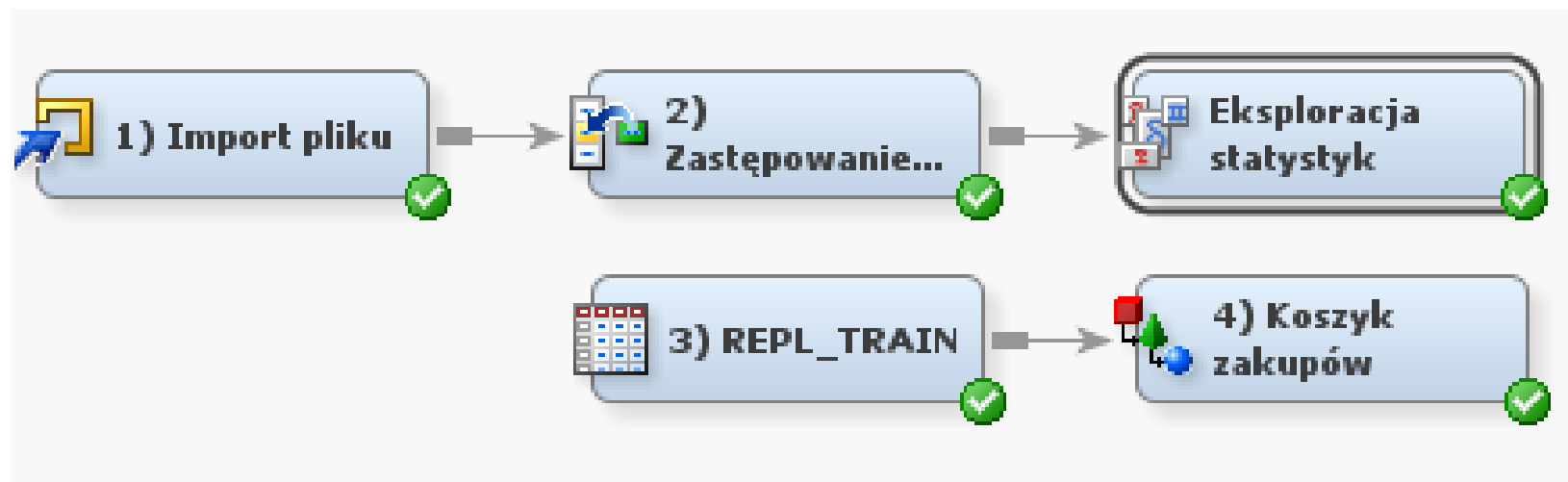
- **Wsparcie** = $P(A \cap B) = N_{A \cap B} / N = 5000/10000 = 50\%$.
  - **Wiarygodność** (uwaga: $\#A < \#B$):
    - dla reguły $A \Rightarrow B$ wiarygodność jest równa $P(B/A) = N_{A \cap B} / N_A = 5000/6000 = 83\%$
    - dla reguły $B \Rightarrow A$ wiarygodność jest równa $P(A/B) = N_{A \cap B} / N_B = 5000/8500 = 58,8\%$
- $P(B/A) = 83\%$ ale $P(B/\sim A) = 3500/4000 = 87,5\%$
- **Siła asocjacji**: dla reguły $A \Rightarrow B$ jest równa $P(B/A) / P(B) = 83\%/85\% = 0,98$. Taka ułamkowa wartość (mniejsza od 1) wskazuje na korelację negatywną.

Analiza koszykowa danych o zakupach klientów sklepu spożywczego

Duży sklep spożywczy zamawia analizę danych dotyczących zarejestrowanych zakupów swoich klientów w celu wykrycia zależności jakie grupy produktów łącznie klient zazwyczaj kupuje. W ten sposób sklep chce określić preferencje zakupowe swoich klientów. Jednym z celów badań jest uzyskanie informacji jak zaplanować ekspozycję towarów, aby sprowokować klienta do tzw. transakcji wiązanej. Dzięki temu istnieje szansa na zwiększenie obrotów sklepu.

W celu określenia preferencji zakupowych klienta należy przeprowadzić analizę koszykową danych o zakupach klientów sklepu na podstawie informacji zawartej w pliku formatu SAS o nazwie *assocs.sas7bdat*.

Diagram procesu dla analizy asocjacji

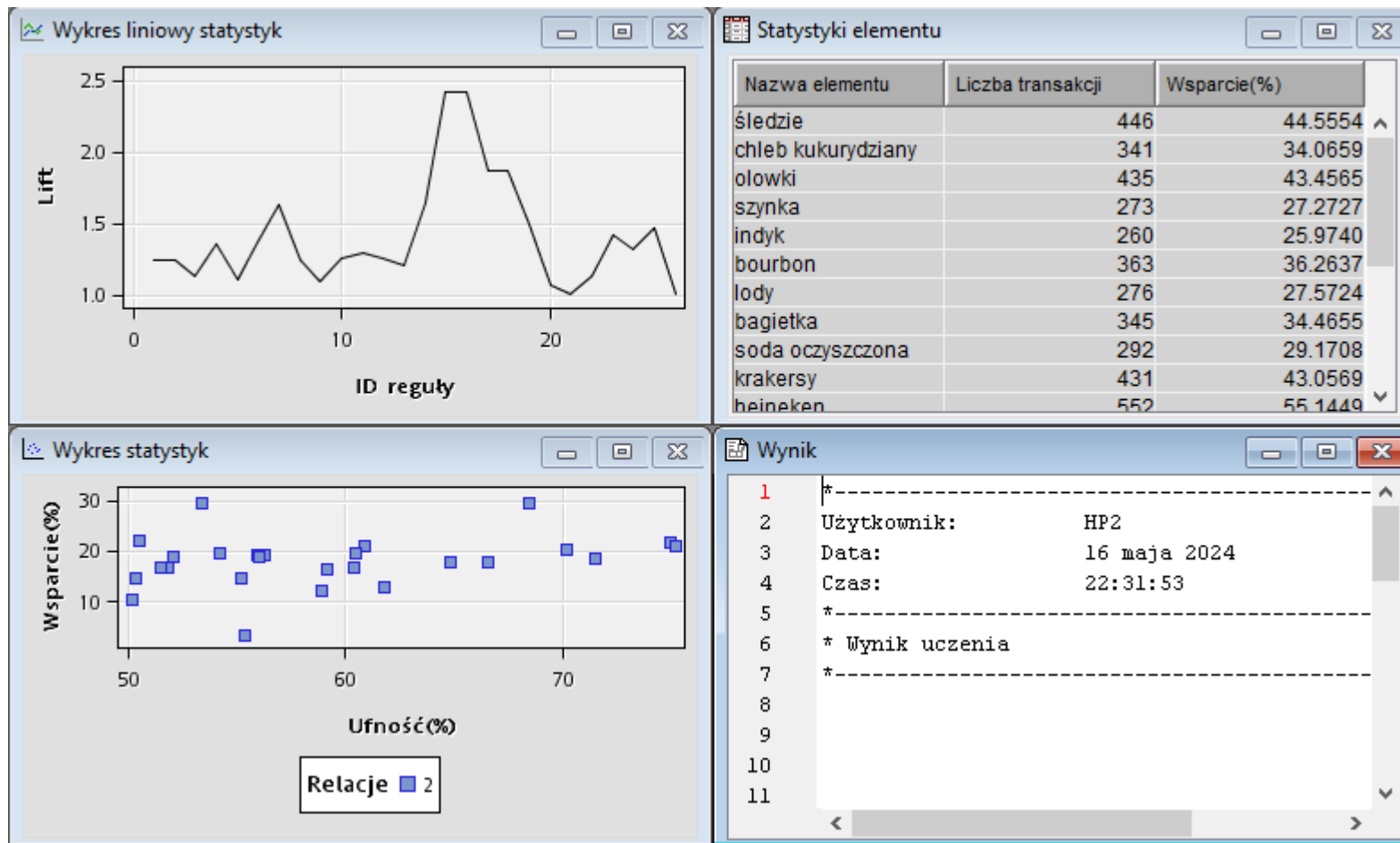
Parametry węzła *Koszyk zakupów*

Importowane dane - 4) Koszyk zakupów				
Port	Źródło	Tabela	Rola	Dane istnieją
DATA			Uczące	Nie
VALIDATE				Nie
TEST				Nie
SCORE				Nie
TRANSACTION		EMWS1.Ids4_DATA	Transakcyjne	Tak
RULES				Nie

Więzy	
Maksymalnie elementów	2
Minimalny poziom ufności	50
Minimalny lift	.
Minimalny lift wsparcia	.
Typ wsparcia	Procent
Liczba wspierających	5
Procent wspierających	2.0

1. Maksymalna liczba elementów w regule
2. Minimalny poziom wiarygodności dla wygenerowania reguły
3. Minimalna wartość Lift
4. Minimalny poziom wsparcia dla asocjacji

Wyniki analizy asocjacji

Statystyki reguł asocjacyjnych

Tabela: Wykres liniowy statystyk

ID reguły	Wielkość LHS reguły	Wielkość RHS reguły	Liczba transakcji	Wsparcie(%))	Ufność(%)	Lift	Element 1	Element 2	Reguła	Relacje
1	1	1	295	29.4705	53.4420	1.2412	heineken	krakersy	heineken =...	29
2	1	1	295	29.4705	68.4455	1.2412	krakersy	heineken	krakersy ==...	29
3	1	1	220	21.9780	50.5747	1.1351	olowki	śledzie	olowki ==> ...	29
4	1	1	219	21.8781	75.0000	1.3601	soda oczys...	heineken	soda oczys...	29
5	1	1	210	20.9790	60.8696	1.1038	bagietka	heineken	bagietka ==...	29
6	1	1	209	20.8791	75.1799	1.3633	karczochoy	heineken	karczochoy =...	29
7	1	1	205	20.4795	70.2055	1.6305	soda oczys...	krakersy	soda oczys...	29
8	1	1	197	19.6803	54.2700	1.2488	bourbon	olowki	bourbon ==...	29

Interpretacja miar dla reguły o największym wsparciu

Wsparcie reguły ($\text{Support} (Krakersy \rightarrow Piwo) = 37\%$) informuje, że blisko 37% klientów zakupiło jednocześnie krakersy i piwo heineken (reguła 1); liczba transakcji jest równa 366 na 1001.

Wśród klientów, którzy kupili krakersy 75% kupiło również piwo heineken ($\text{Confidence} (Krakersy \rightarrow Piwo) = 75\%$ - reguła 1), a wśród klientów, którzy kupili piwo tylko 61% kupiło krakersy ($\text{Confidence} (Piwo \rightarrow Krakersy) = 61\%$ reguła 2). Może to sugerować, że zakup krakersów w większym stopniu prowokuje również zakup piwa niż odwrotnie.

Wartość siły asocjacji ($Lift$) dla reguł 1 i 2 równa 1,25 informuje, że klienci którzy kupili krakersy (piwo) 1.25 razy częściej kupują również piwo (krakersy) niż klienci wybrania losowo (klienci przypadkowi, o których nie wiadomo co innego jeszcze kupują).